

LEGYÉL TE IS MADARÁSZ!

Levelező vetélkedő

1. forduló

3-4. osztály

Beküldési határidő: március 23.

1. FELADAT: Kedvenc madarunk –rajzos madárbemutató

Amikor madármegfigyelésre indultok, érdemes vinnetek magatokkal egy kis füzetet, amibe lerajzolhatjátok megfigyeléseiteket és bejegyezhetitek észrevételeiteket (pl. a madár színeiről, röptéről, viselkedéséről, a helyszínről, időjárásról stb.). Próbáljuk ki most, hogyan is néz ki egy ilyen rajzos jegyzet!

Mi a kedvenc madaratok? Egy színes tollú „szépfiú”, egy talpraesett „túlélő”, netán egy „fészeképítő-zseni”? Mindegyik csodálatos a maga módján.

Mutassatok be egy általatok kedvelt hazai madarat írásos magyarázattal kiegészített, rajzos formában! Rajzotokon jelöljétek meg a felismerést segítő bélyegeket és pár szóval írjátok oda (vagy ahol lehet, rajzolhatjátok), mit tudtok róla. A rajzot színezzétek ki vagy jelöljétek a madár színeit. Javasolt méret: A/4

Elérhető pontszám: 25 pont

2. FELADAT: Nézd meg jól a csőrünk, lábunk!

A madarak csőrének, lábának alakjából, alkatukból következtetni lehet az életmódjukra, táplálékukra. Az alábbiakban „madártípusok” mutatkoznak be nektek. Nézzétek meg jól a fotókon szereplő madarakat és állapítsátok meg, ki melyik csoportba tartozhat. Írjátok neveiket a bemutatkozások mögötti pontozott vonalakra!

1. *Vékony, hegyes csőrünkkel akár a fakéreg szűk repedéseiből is összegyűjtjük az apró rovarokat, lárvákat, petéket.*

.....
.....
.....

2. *Erős, karmos lábunk a préda megragadására, horgas csőrünk feldarabolására szolgál.*

.....
.....
.....

3. Hegyes, tőrszerű csőrünkkel ügyesen békászunk, halászunk. Hosszú lábainkkal bátran vízbe gázolhatunk, gázlómadarak vagyunk.

.....

.....

.....

4. Vésőszerű csőrünkkel lyukakat készítünk a fatörzsekbe. Hosszú, kampós végű nyelvünkkel rovarlárvák, hangyabábok után kutatunk. Lábunk a fatörzsön való kapaszkodáshoz kiváló.

.....

.....

.....

5. Kúpos, erős csőrünkkel könnyedén feltörjük a magok héját.

.....

.....

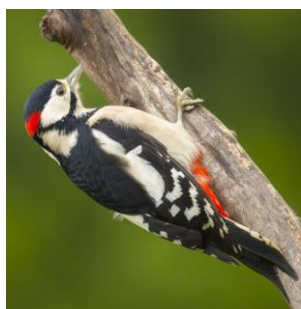
.....

6. Lapos, lemezes csőrünkkel szűrjük ki a vízből táplálékunkat. Úszóhártyás lábunknak köszönhetjük, hogy ügyesen úszunk és bukunk a víz alá.

.....

.....

.....

nagy fakopáncs

barátréce

fekete gólya

csilpcsalp füzike

bütykös hattyú

karvaly

tengelic

ökörszem

uhu

nagy kócsag

nyári lúd

meggyvágó

zöldike

vörös vércse

kerti rozsdafarkú

fekete harkály

szürke gém

hegyi fakusz

kis fakopáncs

kuvik

hamvas küllő

fehér gólya

mezei veréb

kanalas réce

Elérhető pontszám: 24 pont

3. FELADAT: Mutasd a fészked, megmondom ki vagy!

Nincs két egyforma otthon –és ez a madarakra is igaz. Oly sok mindentől lehet építkezni: sárból, gallyakból, szalmából, mohából, falevelekből, nyárfaszöszből és még mi minden másból! A hajlék építőanyaga mellett alakja, mérete, elhelyezése is jellemző egy-egy fajra.

A. Az alábbi szótöredékekből állítsátok össze a következő képeken látható madarak neveit és írjátok a hozzájuk tartozó számok mellé a pontozott vonalakra!

Melyik madár és fészkek tartozik össze a képeken láthatóak közül? Írjátok a nevek mellett található négyzetekbe otthonuk képének betűjelét!

NCIN SZKA SÁR DEIF VE LAG RGYA ÉCE SBA ER
 CSU RJÚ S RI TÉS TÓK GÓ ERÉ ÜLE LYV EKE EG
 GOLY GYU ÉN I VA SZÉ ÉS R EGE GAR I GÓ SZÖ

1:.....	☐	5:.....	☐
2:.....	☐	6:.....	☐
3:.....	☐	7:.....	☐
4:.....	☐	8:.....	☐
9:.....		☐	

B. A madárfiókák egy része csupaszon és vakon bújik ki a tojásból. Szüleik heteken keresztül etetik és melengetik őket, nélkülük a fiókák elpusztulnának.

Írjátok a számok alá a fészkek hozzájuk párosított betűit, hogy összeolvasva őket megtudjátok, hogyan nevezik az ilyen típusú fiókákat!

9	4	2	8	6	1	3	5	7

C. A feladat képein látható fészkekben, odúkban egy kivételével ilyen fiókák nevelkednek. Egy fészek lakóit viszont már kikeléskor pihetollak fedik, s anyjuk vezetésével hamarosan rövidebb-hosszabb időre elhagyják otthonukat, hogy önállóan táplálkozzanak. Ők un. fészekhagyó fiókák.

Melyik madár fiókái fészekhagyók a feladatban szereplők közül? Írjátok a nevét a pontozott vonalra!

.....

1

2

3

4

5

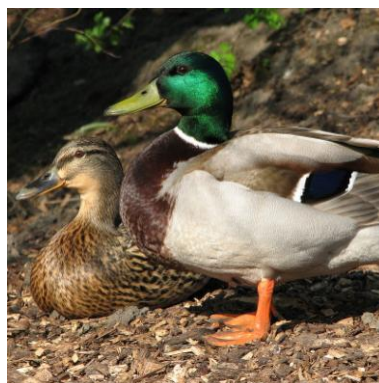
6

7

8

9

A

É

Ó

L

F

E

SZ

K

K

Elérhető pontszám: 21 pont

4. FELADAT: Fészekmegfigyelés

A madarászok rendszeresen felméri bizonyos ritka madarak fészkeit, hogy tudják, hol kell odafigyelni rájuk, és hogyan változik a számuk. Most, hogy számos madárhajlékkal megismerkedtetek, induljatok magatok is fészekmegfigyelésre! A mi éghajlatunkon a legtöbb madár ilyenkor még nem kezdi meg a költést, s a lombok sem takarják előleket az ágak közt rejtőző otthonokat.

Ha használatban vagy készülőben levő fészket találtok, csak távolabbról figyeljétek, mert sok madár zavarásra otthagyja otthonát a tojásokkal, fiókákkal együtt!

Nézzetek szét iskolátok, lakóhelyetek környékén! Keressetek természetes és mesterséges odúkat, kisebb-nagyobb fészkeket! Igyekezzetek minél több osztálytársat bevonni a munkába, hiszen valószínűleg mindannyian jó megfigyelők vagytok!

Készítsetek táblázatot! Írjátok fel, kik voltak a megfigyelők, illetve hogy hol és milyen fészket/odút találtatok. Ha sejtitek, ki lakhatott a fészekben, netán már lakója is volt, azt is beleírhatjátok a táblázatba.

(A feladat pontozása során először max. 10 fészket/odút veszünk figyelembe, azonos összpontszám esetén a vetélkedő végén a sorrend az ezen felül (nem csak ebben a feladatban) végzett plusz munkák pontozása alapján fog eldőlni.)

MINTA:

	A megfigyelés időpontja	Megfigyelő neve	A fészek/odú típusa	A fészek/odú elhelyezkedése	Helyszín
1.	2018. márc. 11.	Tóth Miklós, Kardos Péter	golyafészek	villanyoszlopon	Rakaca településen
2.	2018. márc. 14.	Veres Katalin	természetes odú	öreg fa törzsén	az iskola udvarán
3.	2018. márc. 14.	Kovács Máté	kis méretű fészek	bokor belsejében	Rakacán, a játszótér mellett
4.	2018. márc. 16.	Veres Katalin, Szabó Réka, Kiss Petra	nagy méretű fészek gallyakból	fa tetején, a lombkoronában	Rakaca mellett, az erdőben
5.	2018. márc. 18.	Szabó Réka	fecskefészek-csoport	ház eresze alatt	Rakaca településen

Elérhető pontszám: 20 pont

5. FELADAT: A madárvilág titkai

A madarak élete tele van felfedeznivaló, érdekes titkokkal, ezek közül olvashattok itt néhányat. De az igaz állítások közé három téves is keveredett. Döntsétek el, igazak-e az alábbi mondatok, s írjátok eléjük a pontozott vonalakra a megfelelő betűjeleket (I vagy H)!

- 1. A **jégmadár** az elfogyasztott halak szálkáit, pikkelyeit köpet formájában távolítja el.
- 2. A **fecskek** az összegyűjtött repülő rovarokból kis gombócokat formálnak, s ezzel etetik fiókáikat.
- 3. A **harkályok** tél végén egy száraz ágcsomkon „dobolnak”, ezzel a hanggal védik területüket.
- 4. A **baglyok** teljes sötétségben is jól látnak, hiszen ultrahanggal tájékozódnak.
- 5. A **szajkó** ősszel rengeteg makkot rejt el tartalékképpen, s amikre nem talál rá, azok tavasszal kicsírázhatnak, s a későbbiekben fává növekedhetnek.
- 6. A **kakukk** megeszi azokat a szőrös hernyókat is, amiket más madarak nem fogyasztanak.
- 7. A **fehér gólya** a siklókat is elkapja, de azok szorosan a csőre köré tekerednek, így lenyelni soha nem tudja őket.
- 8. A **csuszka** képes a fatörzsön fejfelé lefelé közlekedni, mintha „csúszna”, nevét is erről a viselkedéséről kapta.
- 9. A **zöld küllő** a hangyabolyok oldalába erős csőrével lyukakat vág, s hosszú, ragadós végű nyelvvel összegyűjti a hangyákat, bábokat.
- 10. Az összes hazai vonuló madarunk Afrikában telel.

Elérhető pontszám: 10 pont